

**KSZTAŁCENIE SPECJLANE I POMOC PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
W SZKOLE W OBLICZU ZMIAN**

2017/2018

Cele do osiągnięcia

- ❑ Omówienie zmian w prawie oświatowym w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej .
- ❑ Rola i zadania poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz szkoły.
- ❑ Właściwa interpretacja pojęcia „dostosowanie wymagań edukacyjnych i umiejętność interpretacji opinii i orzeczeń
- ❑ Rozumienie zależności procesu nauczania i uczenia się w kontekście efektywności pracy ucznia i nauczyciela
- ❑ Wewnętrzne procedury porządkujące pomoc psychologiczno-pedagogiczną w poradni oraz w szkole – system wsparcia – propozycje.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. **o systemie oświaty**
Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. **Prawo oświatowe**
Dz. U. 2017 poz. 59 i 949
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. **Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe** Dz. U. poz. 60

Rozporządzenia

Akty prawne

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. **w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach** (Dz.U. 2017 poz. 1591)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. **w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym** (Dz.U. 2017 poz. 1578)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. **w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży** (Dz.U. 2017 poz. 1616)
- **Rozporządzenie MEN z dnia 3 sierpnia 2017r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych** (Dz. U. 2017 poz.1534)
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej **w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające** działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych z dnia 7 września 2017 r. (Dz.U.2017 poz. 1743)

Akty prawne

Rozporządzenie MEN z dnia 3 sierpnia 2017r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych **§ 2** wymagania edukacyjne, o których mowa w art. 44b ust.8 punkt 1 ustawy, dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych edukacyjnych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- ❑ **posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**
- ❑ **posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania**
- ❑ **posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej**
- ❑ **nieposiadającego orzeczenia lub opinii wymienionych**
- ❑ **posiadającego opinię lekarza o ograniczonych możliwościach** wykonywania przez ucznia określonych ćwiczeń na zajęciach wychowania fizycznego - na podstawie tej opinii.

Słowa kluczowe

- WSPARCIE
- PROCES
- WSPÓŁPRACA
- MODEL BIOSPOŁECZNY
- DIAGNOZA FUNKCJONALNA
- MIĘDZYNARODOWA KLASYFIKACJA FUNKCJONOWANIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I ZDROWIA (ICF)

Zmiany! Po co?

DOCELOWO

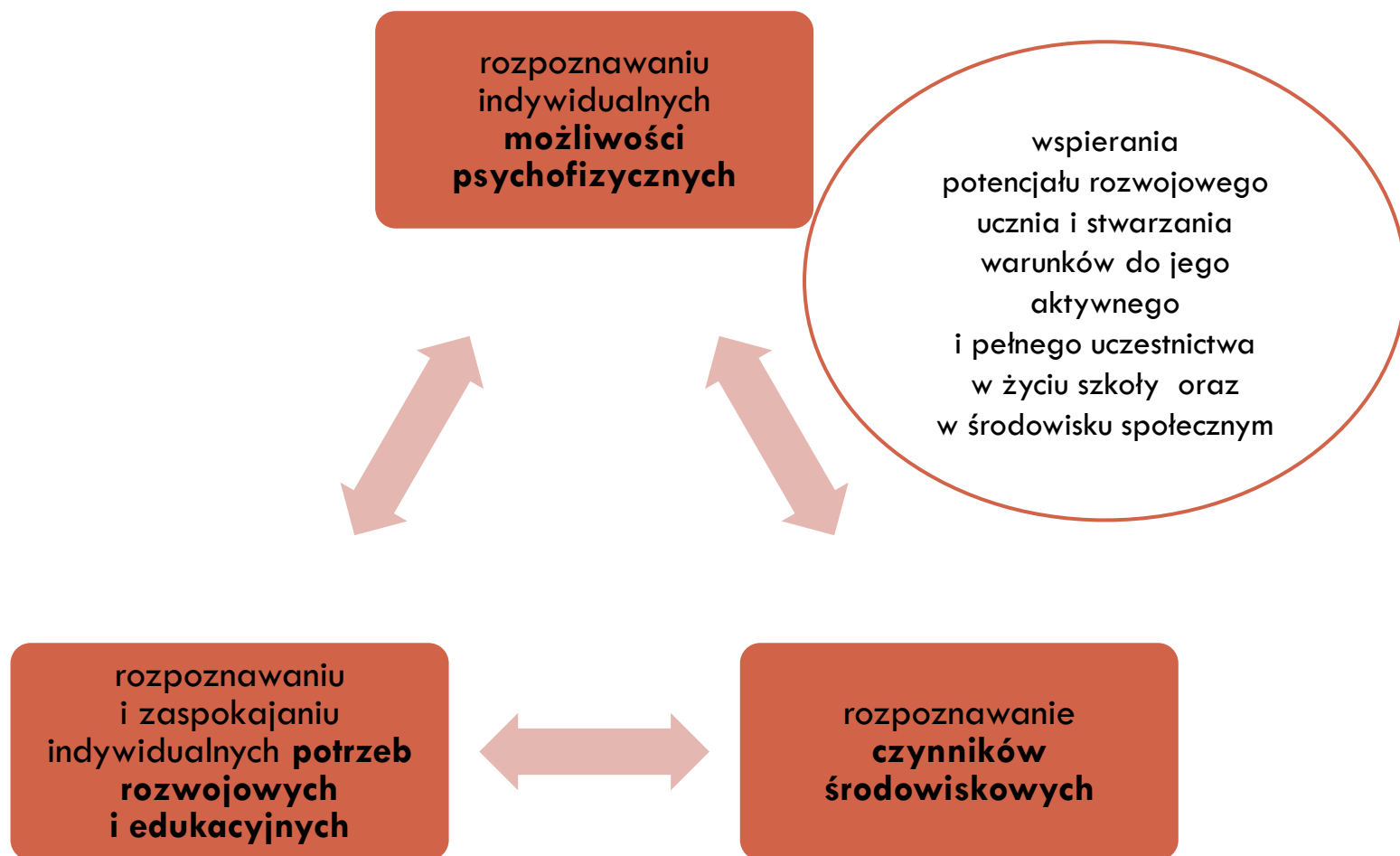
Model biospołeczny (diagnoza wieloaspektowa, funkcjonalna (uwzględniająca czynniki biologiczne, psychiczne i społeczne)

System wsparcia:
wspólnie szkoła + poradnia

Jasny podział zadań szkoły - poradnia

Zwiększenie autonomii dyrektora szkoły w zakresie realizacji wsparcia

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega na:

Zadania szkoły w obszarze diagnozy przeprowadzanej w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej

diagnoza intraindywidualna ucznia

(zasoby, możliwości, trudności - w oparciu o cechy psychofizyczne ucznia)

identyfikacja
możliwości i potrzeb
ucznia

diagnoza środowiska ucznia

Etapy wsparcia

Etap I

- **Konsultacje szkolne**
- Cztery poziomy wsparcia

Etap II

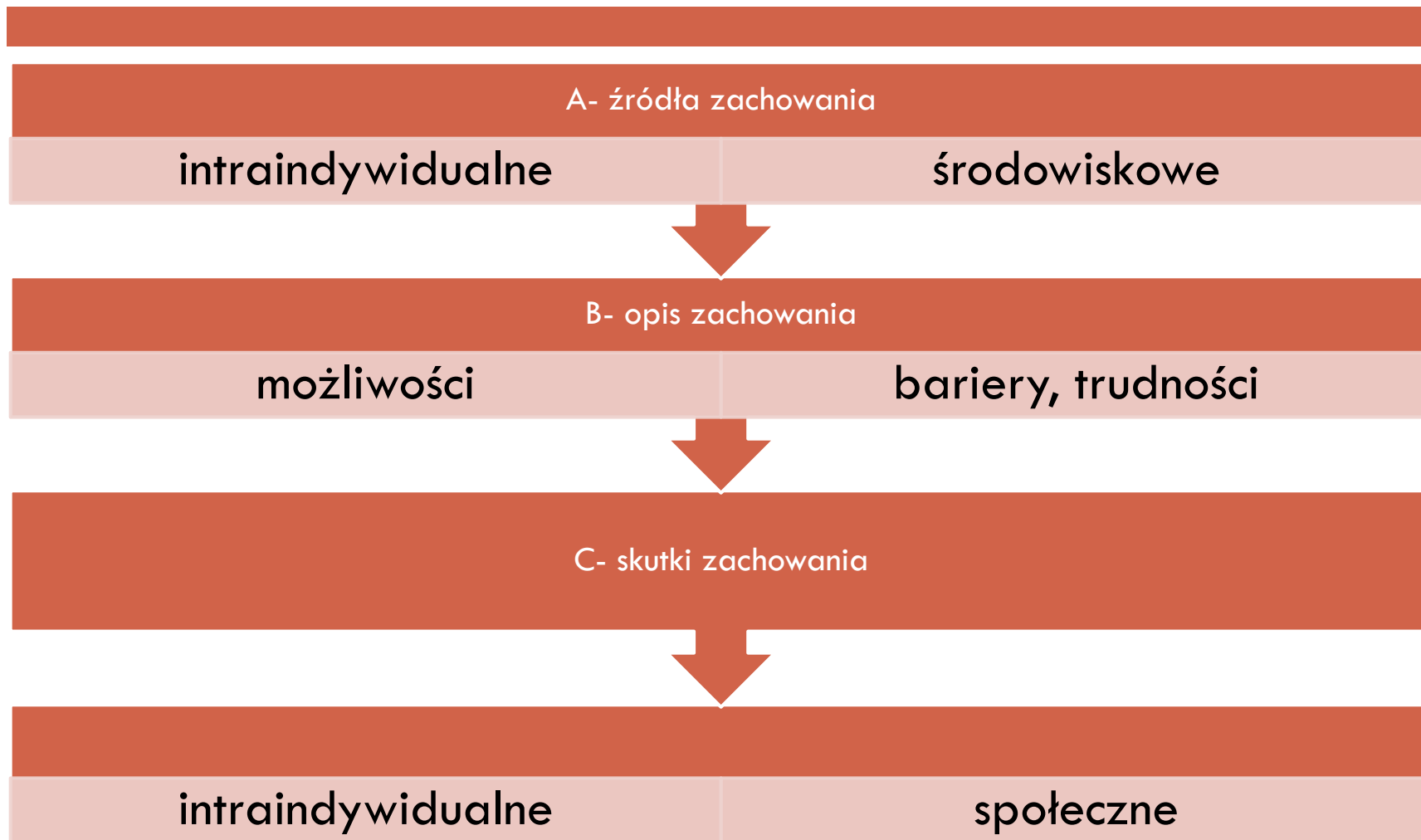
- Pogłębiona **diagnoza specjalistyczna** dokonywana w poradni psychologiczno-pedagogicznej (opinia, orzeczenie)

Etap III

- **Wsparcie** zorganizowane na podstawie dokumentu wydanego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną
- **Konsultacje szkolne** prowadzone z udziałem specjalisty z poradni psychologiczno-pedagogicznej

Diagnoza funkcjonalna

Ocena holistycznego funkcjonowania ucznia

Etapy diagnozy funkcjonalnej

- **diagnoza konstatająca fakty** (określenie obszarów deficytowych i obszarów do rozwoju, a także mocnych stron badanego, wskazanie na potencjalne źródła trudności – aspekt etiologii badanych zjawisk);
- **diagnoza ukierunkowująca lub projektująca** (opracowanie programu działań o charakterze naprawczym/profilaktycznym/rozwojowym i wdrożenie go w codzienną praktykę szkolną, co wymaga ścisłej współpracy specjalistów z poradni, nauczycieli i rodziców);
- **diagnoza weryfikująca** (traktowana jako etap ewaluacji podjętych działań naprawczych).

Kryteria diagnostyczne

KRYTERIUM ORGANICZNE

- ❑ uczniowie z dysfunkcjami ruchowymi
- ❑ uczniowie z dysfunkcjami wzrokowymi
- ❑ uczniowie z dysfunkcjami słuchowymi
- ❑ uczniowie z dysfunkcjami CUN
- ❑ uczniowie z dysfunkcjami w zakresie poszczególnych funkcji poznawczych
- ❑ uczniowie przewlekle chorzy

Kryteria diagnostyczne

KRYTERIUM PSYCHICZNE (PSYCHOLOGICZNE)

- ❑ uczniowie szczególnie uzdolnieni
- ❑ uczniowie upośledzeni umysłowo
- ❑ uczniowie z zaburzeniami rozwoju psychicznego
- ❑ uczniowie z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi
- ❑ uczniowie z zaburzeniami zachowania i emocji

*Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
otrzymuje z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej opinię lub orzeczenie .*

Zaburzenia rozwojowe

poważne zniekształcenia funkcjonowania poznawczego,
społecznego, ruchowego, językowego

norma rozwojowa

głęboki stopień odchylenia

ORZECZENIE

niestężenie i słabo słyszenie

niewidzenie i słabo widzenie

niepełnosprawność ruchowa /afazja

niepełnosprawność intelektualna

autyzm / zespół Aspergera

niedostosowanie społeczne

zagrożenie niedostosowaniem społecznym

Odchylenia rozwojowe

indywidualne opóźnienia rozwoju w stosunku do ustalonych norm

norma rozwojowa → **indywidualne opóźnienia**

- niewielkie nasilenie objawów, ograniczony zakres i czas trwania
- inteligencja niższa niż przeciętna

OPINIA

PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

SPECYFICZNE TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ

zaburzenia umiejętności szkolnych i w uczeniu się, przy prawidłowym potencjale intelektualnym

norma rozwojowa → **deficyty i opóźnienia rozwojowe**

- dysleksja
- dysortografia
- dysgrafia
- dyskalkulia

OPINIA

PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

OPINIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

- uczniowie szczególnie uzdolnieni (kierunkowo lub wszechstronnie)
- zaburzenia komunikacji językowej (zaburzenia języka i mowy)
- choroby przewlekłe (astma, padaczka, depresja, schizofrenia, zaburzenia tikowe, zaburzenia lękowe, zaburzenia odżywiania, cukrzyca)
- sytuacje kryzysowe lub traumatyczne

Działania niezbędne do prawidłowej analizy opinii /orzeczenia

PLAN

Dokonaj analizy przykładowej opinii wg rozpoznania ABC.

A – mocne strony – cechy korzystne

B – trudności rozwojowe i edukacyjne ucznia

C – potrzeby w zakresie dostosowania otoczenia, rodzaju pomocy i wsparcia

Analiza wyników rozpoznania:

1. Dane ABC – co wiemy o uczniu? Określenie przyczyn trudności ucznia (pierwotnych i wtórnych)
2. Informacje do pozyskania w wyniku wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania (czego nie wiemy)?
3. Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania.
4. Opracowanie wyników dane ABC wynikające z opinii.
5. Określenie wskazówek do pracy i ustalenie kierunków działań.

Propozycja

Ocena poziomu funkcjonowania ucznia – SKALA LIKERTA (*kafeteria składa się z pięciu odpowiedzi ułożonych w kolejności całkowitej akceptacji do całkowitego braku*)

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. **czasami tak, czasami nie STREFA NAJBLIŻSZEGO ROZWOJU**
4. czasami nie
5. zdecydowanie nie

Stosujemy do obszaru działalności edukacyjnej (podstawa programowa)

Obszary rozpoznania – obszary dostosowania

Warunki uczenia się.

- czynniki wewnętrzne (emocjonalno-motywacyjne, poznawcze)
- czynniki zewnętrzne (środowiskowe – rodzinne - rówieśnicze)

Przebieg uczenia się.

- procesy emocjonalno- motywacyjne i poznawcze (proces nabywania wiadomości i umiejętności szkolnych), uwzględnienie warunków środowiskowych

Wyniki procesu uczenia się, w tym zachowania ucznia.

- osiągnięcia edukacyjne – techniki szkolne (czytanie, pisanie, liczenie), wiadomości i umiejętności, pożądane zachowania społeczne, cechy osobowe

✓ warunki procesu edukacyjnego

zasady, metody, formy, środki dydaktyczne

✓ zewnętrzną organizację nauczania

np. posadzenie dziecka słabo słyszącego w pierwszej ławce

✓ warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności

metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania

Wymagania edukacyjne - treści nauczania

definiowanie

Treścią nauczania jest to, czego się naucza.

Trójwymiarowy model treści nauczania:

- **cele nauczania** – opisują zamierzone czynności uczniów i formułuje się je w sposób operacyjny
- **materiał nauczania** – to uporządkowana informacja rzeczowa
- **wymagania programowe** – to oczekiwane osiągnięcia ucznia

Treść nauczania ma charakter dynamiczny:

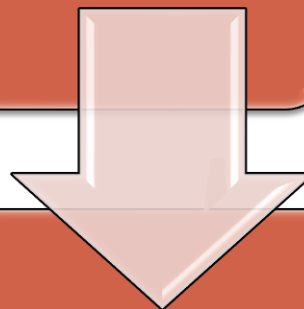
NAUCZYCIEL – przetwarza i planuje w procesie dydaktycznym

UCZEŃ – poznaje i opanowuje

KONIEC PROCESU DYDAKTYCZNEGO – następuje ocenianie.

Interpretacja

**wymagania programowe –
zamierzone osiągnięcia ucznia
wynikające z programu nauczania**

**wymagania edukacyjne –
są oczekiwanymi przez
nauczyciela osiągnięciami
ucznia i formułowanymi przez
niego w oparciu
o realizowany program
nauczania**

Dostosowania wymagań edukacyjnych – cele i na czym polega

wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów

zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno-motywacyjnej

- ✓ na **modyfikacji procesu edukacyjnego**, umożliwiającej uczniom sprostanie wymaganiom szkolnym
- ✓ powinno dotyczyć głównie **form i metod pracy z uczniem**, zdecydowanie rzadziej treści nauczania
- ✓ nie może polegać na takiej **zmianie treści nauczania**, która powoduje **obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną**
- ✓ **nie oznacza pomijania haseł programowych**, tylko ewentualnie realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych
- ✓ nie może prowadzić do **zejścia poniżej podstawy programowej**, **a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego**

Kryteria oceniania i metody sprawdzania osiągnięć ucznia

- **Funkcja wychowawcza** – motywowanie ucznia do dalszej nauki, motywacja wewnętrzna / zewnętrzna
- **Funkcja dydaktyczna** – całościowe ujęcie zagadnień omawianych na lekcjach, przeprowadzając kontrolę zmuszamy ucznia do porządkowania swojej wiedzy
- **Funkcja diagnozująca** – szczególnie ważna dla nauczyciela! Rozpoznaje braki ucznia, przewiduje, ustala zakres treści
- **Funkcja informacyjna** – przedstawia poziom wiedzy, informuje o osiągnięciach ucznia i rodziców, szczegółowa pozwala na określenie trudności i braków
- **Funkcja metodyczna** – określa skuteczność działań nauczyciela, ocena trafności stosowanych metod nauczania, własna refleksja
- **Funkcja selektywna** – pozwala odróżnić uczniów dobrze przygotowanych do dalszej nauki od tych, którzy danej umiejętności jeszcze nie posiadają

Ocenianie kształtujące – pomagające się uczyć

nauczyciel stosuje zasady:

- określa cele lekcji i formułuje je w języku zrozumiałym dla ucznia
- ustala wraz z uczniami kryteria oceniania,
- buduje atmosferę uczenia się, pracując z uczniami i rodzicami,
- formułuje pytania kluczowe oraz zadaje pytania angażujące ucznia w lekcję,
- stosuje efektywną informację zwrotną,
- wprowadza samoocenę i ocenę koleżeńską,
- rozróżnia funkcje oceny sumującej i kształtującej.

Etapy analizy wymagań:

- Właściwy dobór i zakres treści nauczania.
- Sformułowanie celów dydaktycznych lub operacyjnych.
- Określenie kategorii celów.
- Zastosowanie kryteriów wymagań.
- Określenie wymagań.
- Sprawdzenie zupełności i hierarchiczności wymagań.

Wewnętrzny
System Oceniania oraz
Przedmiotowe Systemy
Oceniania

Cele nauczania

„jeżeli nie znasz portu, do którego płyniesz i wiatry nie będą Ci sprzyjały” Seneka

Cele ogólne wskazują kierunki dążeń pedagogicznych.

Cele operacyjne stanowią opis wyników, które mają być uzyskane, są formułowane jako zamierzone osiągnięcia ucznia

Operacjonalizacja celów jest zamianą celu ogólnego na jeden lub więcej celów operacyjnych

TAKSONOMIA CELÓW – to hierarchiczna klasyfikacja określonej dziedziny:

- motywacyjnej
- praktycznej
- lub poznawczej

Cele kształcenia Taksonomia ABC

POZIOM	KATEGORIA
I DZIAŁANIE	A- naśladownictwo B- odtwarzanie
II UMIEJETNOŚCI	C- sprawność działania w stałych warunkach D- sprawność działania w zmiennych warunkach

POZIOM	KATEGORIA
I DZIAŁANIE	A- uczestnictwo w działaniu B- podejmowanie działań
II POSTAWY	C- nastawienie na działanie D-system oddziaływań

POZIOM	KATEGORIA
I WIADOMOŚCI	A- zapamiętanie wiadomości B- zrozumienie wiadomości
II UMIEJĘTNOŚCI	C- stosowanie wiadomości w sytuacjach praktycznych D- stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych

Cele nauczania wyrażone wieloznacznie

czasowniki operacyjne

KATEGORIA CELU	OKREŚLENIA WIELOZNACZNE	CZASOWNIKI OPERACYJNE
A	wiedzieć	nazywać, zdefiniować, wymieniać, zidentyfikować, rozpoznać, wyliczyć
B	rozumieć	streścić, wyjaśnić, zilustrować, rozróżnić
C	stosować wiadomości	rozwiązać, skonstruować, zastosować, porównać, sklasyfikować, narysować, scharakteryzować
D	rozwiązywać problemy	dowieść, przewidzieć, zanalizować, wykryć, ocenić, zaproponować, zaplanować

Wewnętrzne procedury porządkujące
pomoc psychologiczno-pedagogiczną
w poradni oraz w szkole

system wsparcia – propozycje

Formy i sposoby dokumentowania pracy z uczniem z opinią, orzeczeniem

TECZKA INDYWIDUALNA– w części I

- opinie, orzeczenia PPP, ewentualnie inne dokumenty o stanie zdrowia wydane przez lekarzy specjalistów;
- informacje od rodziców (wywiad środowiskowy);
- inną dokumentację (np. sądową).

w części II

- arkusz dostosowania wymagań do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, w tym wstępną diagnozę wiedzy i umiejętności oraz diagnozy poprzedzające każdy następny rok szkolny;
- programy pracy z uczniem (podpisane przez nauczycieli i rodziców ucznia);
- wybrane prace ucznia (testy diagnostyczne, sprawdziany, rysunki, karty pracy).

Dokumentację pracy z uczniem o specyficznych potrzebach edukacyjnych stanowią również:

- dziennik lekcyjny/e-Dziennik (w nim: zajęcia pozalekcyjne i zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, lekcje nauczania indywidualnego)
- dziennik pedagoga
- dzienniki zajęć specjalistycznych
- dziennik wychowawcy

dalej

analiza materiału

Inspiracja

„Nauczycielem jest ten kto potrafi z trudnych rzeczy uczynić łatwe”

Ralph Waldo Emerson

Dziękuję za uwagę